

РОД НА СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ

Α. Τα μέρη του λόγου – Части на речта

Α. Κλιτά – изменяеми

Ουσιαστικό -	съществително π.χ.	мъж - άντρας
Επίθετο –	прилагателно	добър –καλός
Αριθμητικό –	числително	седем, седми – επτά, έβδομος
Αντωνυμία –	местоимение	аз, кой – εγώ, ποιος
Ρήμα -	глагол	обичам – αγαπώ

Β. Ακλιτα – неизменяеми

Επιρρήματα -	наречия π.χ.	добре - καλά
Προθέσεις -	предлози	от – από
Σύνδεσμοι -	съюзи	и - και
Μόρια -	частици	ще - θα
Επιφωνήματα –	междуметия	браво – μπράβο

род , γένος

мъжки род , **м.р.** – αρσενικό γένος

женски род, **ж.р.** – θηλυκό γένος

среден род, **ср. р.** – ουδέτερο γένος

число –αριθμό

единствено число, **ед.ч.** - ενικός αριθμός

множествено число, **μн. ч.** - πληθυντικός αριθμός

Τα ουσιαστικά ονόματα στην Β Γ είναι μορφολογικά διαφοροποιημένα ως προς τις γραμματικές κατηγορίες – γένος, αριθμό , οριστικό άρθρο.

Το γένος των ουσιαστικών ονομάτων είναι σταθερή κατηγορία , δεν μεταβάλλεται και καθορίζεται ανάλογα με το φθόγγο στο οποίο λήγει το όνομα στον ενικό αριθμό .

Β. Γένος ουσιαστικών ονομάτων ενικού αριθμού

Το γένους των ουσιαστικών στα βουλγαρικά διακρίνετε με τα αριθμητικά :
един, една, едно

един мъж ένας άντρας

една жена μια γυναικά

едно дете ένα παιδί

και σημαίνει αναφορά σε μη συγκεκριμένο πρόσωπο , αντικείμενο, ζώο , φαινόμενο κ.τ.λ. .

Ξεχωρίζουμε το γένος από την κατάληξη ή από το φυσικό/βιολογικό γένος του ουσιαστικού ονόματος .

1. мъжки род , м.р. – αρσενικό γένος

Βασική κατηγορία ουσιαστικών ονομάτων αρσενικού γένους είναι τα συμφωνόληκτα ουσιαστικά ονόματα . Π.χ. **мъж, стол, човек, път, прозорец** и др.

Άλλες κατηγορίες:

- τα ονόματα που λήγουν σε **Й** στον ενικό αριθμό είναι αρσενικό γένος

един музеѝ -μουσείο

един трамвай- τραμ

един случай - συμβάν , γεγονόςς

един чай - τσάι , και άλλα .

- τα ουσιαστικά ονόματα που ονομάζουν πρόσωπα με αρσενικό βιολογικό φύλο είναι αρσενικό γένος, ανεξάρτητα από την κατάληξη τους.

Πολλά από αυτά είναι ονόματα συγγενικών προσώπων.

Π.χ.

един баща – πατέρας

един татко – μπαμπάς

един чичо - θειος

един вуйчо - θειος , αδερφός της μαμάς

един дядо - παππούς

един съдия - δικαστής

един колега – συνάδερφος

един аташе - ακόλουθος και άλλα.

- οι ονομασίες των μηνών όλα είναι αρσενικό γένος

януари, февруари, март, април, май, юни, юли, август, септември, октомври, ноември, декември.

- Τα κύρια ονόματα και τα επώνυμα αντρών συνήθως τελειώνουν με σύμφωνο.
Иван Георгиев Иванов

2. женски род, ж.р. – θηλυκό γένος

Βασική κατηγορία ουσιαστικών ονομάτων θηλυκού γένους είναι τα ονόματα, οποία λήγουν σε **А, Я** στον ενικό αριθμό .

Π.χ. **жена** , **ваза**, **книга**, **дума** , **стая**, **баня** и др.

Άλλες κατηγορίες:

- μεγάλη ομάδα λέξεων αφηρημένης έννοιας με κατάληξη **– ост** , είναι θηλυκό γένος.
една радост – χαρά
една младост – νιάτα
една хубост - ομορφιά
- λέξεις με έννοια για χρόνο
една нощ - νύχτα
една вечер – βράδυ
една сутрин – πρωί
- τις εποχές
една пролет – άνοιξη
една есен - φθινόπωρο
една зима - χειμώνας
- κάποιες ουσίες
една сол – αλάτι
една захар – ζάχαρη
- Τα κύρια ονόματα και τα επώνυμα για γυναίκες συνήθως τελειώνουν με φωνήεν.
Елена Иванова Георгиева

3. среден род, ср. р. – ουδέτερο γένος

Βασική κατηγορία ουσιαστικών ονομάτων ουδέτερου είναι τα ονόματα, τα οποία λήγουν σε **О , Е** στο ενικό αριθμό . Π.χ **дете**, **море**, **момче**, **момиче** , **село**, **леглоо**, **огледалоо**

- Ρηματικά ουσιαστικά με κατάληξη **–ие, -е**
едно упражнение -άσκηση
едно съобщенение - μήνυμα, πληροφορία
едно обяснение –εξήγηση
едно изречение – πρόταση

едно ядене - φαγητό, φαί

едно пиене - πιотό
едно говорене- ομιλία
едно писане- γράψιμο
едно ходене – περπάτημα

Άλλες κατηγορίες του ουδετέρου γένους :

- κάποιες λέξεις ξένης προέλευσης, που λήγουν σε φωνήεν **-у,-ю,-и**.

едно такси ταξί
едно меню μενού
едно бижу μπιζού
едно киви ακτινίδιο

Γ. Σχηματισμός του πληθυντικού αριθμού - МНОГО/МАЛКО

1. Μονοσύλλαβα , αρσενικού γένους- **м.р. едносрични**

Σχηματίζεται με την κατάληξη **+ОВЕ** , προσθέτοντας την στο ουσιαστικό στον τύπο του ενικού.

МНОГО/МАЛКО

стол – столОВЕ καρέκλα /καρέκλες
ключ- ключОВЕ κλειδί / κλειδιά
мост-мостОВЕ γέφυρα /γέφυρες
брой-броЕВЕ τεύχος / τεύχη

2. Πολυσύλλαβα αρσενικού γένους - **м.р. многосрични**

Σχηματίζεται με την κατάληξη **+И** , προσθέτοντας την στον ουσιαστικό, το οποίο στον ενικού τελειώνει σε σύμφωνο ή αντικατάσταση **Й→И** .

молив – моливИ μολύβι /μολύβια
учител – учителИ δάσκαλος / δάσκαλοι
магазин –магазинИ κατάστημα/ καταστήματα
телевизор -телевизорИ τηλεόραση/ τηλεοράσεις
трамвай-трамвайИ трам /
музей-музейИ μουσείο/μουσεία

Εξαιρέσεις:

човек-хора άνθρωπος / άνθρωποι **един човек/ много хора**
мъж – мъже άνδρας / άνδρες
крак- крака πόδι / πόδια
брат – братя αδελφός/αδέρφια
кон –коне άλογο/ άλογα

дядо-дядовци	παππούς/παπούδες
път –пътища	δρόμος /δρόμοι
край-краища	1. άκρη/άκρες 2. τέλος /τέλη

και άλλα.

Μετατροπές φθόγγων κατά του σχηματισμού του πληθυντικού αριθμού των ουσιαστικών ονομάτων αρσενικού γένους

- μετατροπή των συμφώνων Κ, Γ, Χ στην λήγουσα :

Κ +И → Ц

Γ +И → З

Χ+И → С

Κ → Ц

вест**ник** –вестни**ци**
реч**ник** - речни**ци**
уче**ник** – учени**ци**
гръ**к** – гъρ**ци**

Γ → З

филолог**г** – φιλολο**зи**
съпрυ**г** – съпрυ**зи**
хиρυρ**г** – хиρυρ**зи**

Χ → С

στομα**х** – стома**си**
мона**х** – мона**си**

- έκλειψη του Ε , Ъ από τα επιθέματα -ЕЦ , -ЪР

-ЕЦ +И → -ЕЦИ

-ЪР +И → -ЪРЦИ

прозор**ец** – прозор**ци**
чужден**ец** – чужден**ци**
компю**тър** – компю**три**
теат**ър** – теат**ри**

3. Θηλυκό γένος - ж.р.

Σχηματίζεται με την κατάληξη - И , η οποία μπαίνει στη θέση της κατάληξης του ενικού -А,-Я ή προσθέτοντας И, όταν η λέξη είναι συμφωνόληκτη .

лампа- лампИ	λάμπα / λάμπες
дъщеря- дъщерИ	κόρη/κόρες
вечер – вечерИ	βράδυ/βραδιές
нощ – нощИ	νύχτα/νύχτες
сутрин –сутринИ	πρωί - πρωινά

Εξαιρέσεις:

ръка-ръце

χέρι-χέρια

και άλλα .

4. Ουδέτερο γένος - ср.р.

Σχηματίζεται με την αντικατάσταση :

-О → -А

-Е → -ТА

-ИЕ → -ИЯ

село-селА

море- морета

упражнение – упражнения

легло-леглА

поле – полета

явление - явления

огледало- огледалА

момче – момчета

списание - списания

нещо-нещА

момиче-момичета

Εξαιρέσεις:

дете- дета παιδί-παιδια

оку-оци μάτι-μάτια

ухо-уши αφτί-αφτία

цвете

цветя

και άλλα